

Petri Cvnæi de Repvblica Hebræorum Libri III

Cunaeus, Petrus

Lvgd. Batavor., 1632

Cap. XIV. De regis creatione, & an placuerit ea numini. Cur initio rex malus à numine adscitus. Quas res in illo legendo spectaverit vates. Liber de regni jure in sanctuario positus. Quarum rerum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65527](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65527)

utrisque Palastina synedrius dominabatur. Sed in hæc nos egressi non sumus. Rempublicam enim veterem, & intermerata gentis instituta spectavimus. Cætera exequi velle, quæ conversa identidem sunt, infelicis studii sit. Non enim de illis aliquid tradi certū potest.

CAPVT. XIV.

De regis creatione, & an placuerit ea nūmini. Cur initio rex malus à numine adscitus. Quas res in illo legendo spectauerit vates. Liber de regni jure in sanctuario positus. Quarum rerum ptestas data regibus Hebræis sit. Quis honos illi à Pontif. maximo, à sacerdotibus atque à vatibus delatus. Locus Samuelus contra quosdam interpretes stabilitus. Sedendi jus in atrio sacerdotum soli regi datum, non ipsis sacerdotibus, nec aliis. Cujusmodi regibus paruerint primi homines, ex Aristot. Quidnam Hebræis regibus sanctitatem adjecerit. Non eam hinc esse, quia vates fuere. Solos reges & pontifices maximos unctioe fuisse initiatos. Vnguentum sacrum à Iosia dofossum, nec post repertum aut usurpatum fuisse sub templo secundo. Reges Samariæ an uncti fuerint.

AIT Rabbi Maimonides in parte postrema Misnæ, Israelitas tria mandata

data accepisse à numine, quæ exequere-
 rentur cum Palæstinam tenerent. è
 quibus primum erat, uti regem sibi
 constituerent; alterum, uti memo-
 riam oblitterarent Amalekitarum; ter-
 tium de templi ædificatione fuit. Mox
 hæc ostendit longo quidem intervallo,
 diversisque temporibus, sed illo tamen
 ordine, quo iussa erant, confecta esse.
 quippe creatum regem esse, priusquam
 bellum cum Amalekitis gereretur.
 templi autem structuram non cœptam
 esse, nisi cum invisissimæ istius gentis
 extremus dies venisset. Testimonia
 istius rei illustria Maimonides recitat,
 quæ huc transscribere supervacuum
 est. In Deuteronomii capite decimo &
 septimo summus Deus, cum Israëlitas
 expetituros regem aliquem ait, cau-
 sam adjungit, quæ verissima est, quod
 omnes in vicino gentes sub unius im-
 perio vivebant. Ita enim est natura in-
 geniumque hominum, illam orbis par-
 tem qui habitant. pauci libertatem,
 pars magna justos dominos volunt.
 Nec vanè apud Tacitum Claudius Ci-
 vilis ad Batavos suos ait, *Servire Sy-
 riam, Asiamque, & suctum regibus O-
 rientem.* Hoc ita cum fit, permulti mi-
 rati sunt, cur indignè tulerit Deus,
 summam rei à Samuele ad regem ali-
 quem

quem transferri, siquidem illud & probaverat antea, & futurum pro indole dixerat sacri populi. Sed illis eruditè respondit Maimonides, atque indignationem numinis ex eo esse ortam ait, ששאלו בתרעומת ולא שאלו לקיים המצוה אלא מפני שקצו בשמואל הנביא שנאמר כי לא אותך מאסו כי אותי מאסו: quia regem concupivissent per ambiguas querelas, seditiosasque voces, non uti legis præceptum peragerent, sed quòd displicebat illis sanctissimus vates Samuel, ad quem vox illa numinis extat, ¹ Non te illi, sed me fastidiverunt. Equidem ego sic opinor, atque id asserere non dubito, Deum immortalem non caritate, aut reipub. curâ, imperium Sauli dedisse, sed, quoniam arrogantiam sævitiamque ejus introspererat, comparatione deterrima gloriam Samueli quæsiuisse, ut tali successore desiderabilior ille quandoque foret. Fortuita & externa videntur, sed ingens momentum habent, quæ spectata à Samuele esse in regis electione, proditum ter quaterque in sacro codice est, decora facies, corpus procerum, atque alia, quæ oculos omnium animosque trahunt. Hæc sunt, quæ summus vates in media concione

¹ In lib. I. Sam. cap. 8. vers. 7.

cione commendavit, cum locutus in istæc verba est. ¹ *Viderisne, quem elegit Deus, non esse ei similem in toto populo?* Quare profectò non jam barbarorum illud duntaxat, sed hominum etiam excultissimorum est, majestatem corporis venerari, magnorumque operum illos capaces putare, quos eximia specie natura donavit. Aristotelis, maximi autoris, scitum est, si qui nascantur tantò aliis corpore excellentiores, quantò simulacris hominum antecelant deorum imagines, dignos videri reliquos, qui his serviant. Quod si in corpore hoc verum est, multò rectius de animo id statui. sed non eadem facilitate animi pulchritudinem, atque corporis, cerni. Sed nos hæc aliorum commentationi relinquimus. Est in Biblico codice ² mentio voluminis cujusdam, in quo sacrata regni jura scripta sunt Samuel, eaque sic literis tradita in tabernaculo deposuit. Sed quæ referuntur illi, haud rectè affecutus Flavius Iosephus est. credidit enim comprehensa illo libro esse omnia mala, quæ metuenda ab iniquo rege prædixerat Deus populo. Nos contra existi-

F 3

ma-

¹ In lib. 1. Sam. cap. 10. vers. 24. ² In lib. 1. Sam. cap. 10. vers. 25.

mamus, fuisse in illo libro eas leges,
 quæ jubebant uti justitiam atque equi-
 tatem rex coleret, utque rempublicam
 bene atque ex utilitate civium mode-
 raretur: tum ne stupris aut libidinibus
 principem ageret: postremò, uti in
 magna fortuna modestiam retineret,
 quæ nec summis mortalium aspernan-
 da est, & à Deo æstimatur. Ea res his
 verbis tradita in Deuteronomio est:
*constitue regem, quem Deus elegerit ex
 popularibus tuis. Ne alienigenam homi-
 nem regem facito, qui non sit de gente tua.
 Cum autem fuerit constitutus, ne compe-
 ret sibi equos multos quos confusus reducat
 populum in Ægyptum. edictum enim
 vobis est, ne amplius eam viam repetatis.
 Sed nec uxores habeat plurimas, quæ pelli-
 ciant animum ejus, neque argenti vel auri
 immensa pondera. Postquam autem sederit
 in solio, describat sibi exemplum legis hu-
 jus, ex illo volumine, quod penes sacerdo-
 tes Levitas est, habeatque illud secum, &
 legat omni vita sua, uti discat vereri
 Deum suum, ejusque sanctiones observa-
 re, atque ut animus ejus non efferatur su-
 perbia, contemnatve ceteros. Hæc legis
 verba nec obscura sunt, & summam
 continere ejus voluminis videntur,
 quod maximus vates in sanctuarium
 recondidit. Diximus antea, Iudæos
 rem-*

republicam ejusmodi habuisse, quæ
 in Biblico codice regnum sacerdotale
¹ appellatur. Ex quo fit sanè, ut re-
 ges eorum non res modò civicas do-
 mi militiæque moderati sint, sed reli-
 gionibus etiam, sacrisque, & ceremo-
 niis præfuerint. erant enim personæ
ישעיהו ², quibus numinis jussus, &
 vatis vox, auctoritatem, decus, atque
 imperium dabat. Quamquam profe-
 ctò, quemadmodum præfectura sa-
 cerorum, summaque potestas, & judi-
 cium ad illos pertinuit; ita ministerium
 curationemque earum rerum Levitæ,
 hoc est, pontifex, sacerdotesque atque
 adjuutores eorum, suo jure, sibi vendi-
 caverunt. Id enim illorum erat, victi-
 mas cædere, expiationes facere, leges
 divinas coram populo recitare, item
 alia munia in templo obire. Præclare
 annotatum à Talmudicis est, quan-
 tò major omnibus & prophetis &
 pontificibus rex fuerit. Nos id obiter
 ex Maimonide referemus, cujus hæc
 verba sunt ³, מצודה על הכהן גדול לכבוד ארץ,
 המלך ולהושיבו ולעמוד מפניו כשיבא לו
 ולא יעמוד המלך לפניו אלא כשישאל לו
 במשפט

F 4

¹ De quo supra, in cap. 8. pag. 48, &
 in lib. Exod. cap. 19. vers. 6. ² Id est,
 sacrata. ³ In Halacha Melachim, c. 2.

מטשפט האורים : אפילו נביא עומד לפני
 המלך משתחור ארצה שנאי הנך נתן הנביא
 ויבוא לפני המלך וישתחו למלך על אפיו ארצה :
 Ea sententiam fermè habent ejusmo-
 di : *Sancitum fuit, uti pontifex maximus*
regem veneraretur, & locum illi suum
ad sedendum cederet, atque ipse staret, &
quando veniret ad eum rex. At è contra,
rex non stat presente pontifice, nisi cum
consultit solenni ritu oraculum Vrim.
Præterea tanta regis dignitas est, uti vel
ipse vates, quoties ei adest, in terram hu-
militer se summittat. quippe scriptum est,
Nathanem prophetam venisse coram rege
& specie honoris prono ore procubuisse in
humum. Quid quod ipse David, quem
pridem antea vates regem fecerat, ad-
eò veritus non est summi pontificis de-
cus usurpare, uti sacrum ejus amicu-
lum, quod Ephod appellant, induerit
sibi, ac mox quæsierit ex numine, an
auspicatò educturus copias in hostem
esset? Locus ille illustris extat in com-
mentariis Samuëlis, quem omninò
perverterunt nuperi interpretes, viri
hercle eruditissimi, sed qui hîc dormi-
tavisse, aut egisse aliud videntur. Judi-
ces ego eos omnes fero, qui vel leviter
has literas attigerunt. Ecce illa verba¹

ויגיש

¹ In lib. 1. Sam. 30. vers. 7.

נמשך
 המלך
 ויבוא
 סמו-
 ימו
 סמו
 et, s
 ntra,
 cum
 rim.
 i vel
 hu-
 n est,
 reg
 se in
 uem
 ad-
 s de-
 icu-
 terit
 , an
 tem
 om-
 inò
 viri
 mi-
 udi-
 iter
 ba
 גיש

דרו sic red-
 dita ab illis sunt, *applicavit sibi Ebiathar*
amiculum Davidis causâ : cum planè
 illud significetur, quod nos diximus,
 Davidem, acceptâ Ebiatharis sacra ve-
 ste, oraculum consuluisse. Sed refera-
 mus porrò, quæ ex Rabbiorum scri-
 ptis sublegimus. Vtique etiam in illo
 positus apex dignitatis fuit, quod Rab-
 bi Maimonides tradit in capite secun-
 do in Halacha Melachim, & in cap.
 septimo Hal. Beth Habbechira, שאין
 ישיבה בעזרה אלא למלכי ביה דרו בלכר :
nulli homini fas fuisse in toto templi atrio
sedere, præterquam regi, qui ex familia
Davidis esset. Quare & illud ibidem
 paulò antè ait, אם נכנס לעזרה והיה,
si intret atrium, & sit de
familia Davidis, sessio ei est. Erat quidem
 illud atrium certis spatiis divisum, ut
 pars hæc sacerdotibus, illa populo ef-
 set assignata: sed tamen ne præscriptos
 quidem terminos aliter sacerdotes,
 quàm stantes, tenebant. Senatoribus
 Sanhedrin autem sedendi jus fuisse, sed
 בחצירה של חול : *in medio ejus loci, qui*
prophanum vulgus capiebat, autor Mai-
 monides est in Hal. Beth Habbechira
 in cap. septimo. At sacratoria atrii spa-
 tia neminem sedentem, nisi regem, ad-
 spexere; ut hoc ille eximium præ sa-
 cer-

cerdotibus habuerit, quasi Deum propius contingeret, & religionum major antistes esset. Vtique, si ad alias gentes eatur, Aristoteles primos mortaliū ait fermè habuisse eundem & regem & sacerdotem. Id quod haud pravam videri potest, propterea quòd illi naturam adhuc incorrupti sequebantur, & quantò propius ab ortu & divina progenie aberant, tantò melius, quæ erant recta, cernebant. Sed ut de Hebræorum regibus dicamus, magnopere ea res conditionem illorum sacravit, quod unctione initiati essent. Hoc enim illis, pontificibusque maximis proprium fuisse Talmudici tradunt. Ex sacerdotibus autem illud adjungit, qui מלחמה משה ab ipsis dictus est propterea quòd auspiciorum causâ ungebatur, ut prosperè res bellica succederet. Ea unctio celsitudinem quandam divinam regibus, majestatemque addidit, sacrosancti in terris ut essent, & commercia cum numine haberent. Sanè, quod interdum illi eâ tempestate ceremonias, religionesque constituerunt, aut restaurarunt, nequaquam illud ex hac re factum est, quia vates fuerunt. perperam id existimatum à quibusdam est, neque probari hercle potest. Etenim, si Davidem unum, &

for-

fortasse etiam Saulem, exceperis, cæ-
 terorum nemo quisquam divino af-
 flatu futura prædixit. Sed omninò Sa-
 lomo, & Iosaphatus, Ezechiasque, &
 Iosias, atque alii jus & potestatem in
 res divinas exercuerunt, quia vis sacri
 unguenti pervaserat ad eos. Hoc un-
 guentum conficere Moses iussus est, ex
 illis aromatum generibus, quæ Mai-
 monides describit in Halacha Cele
 Hammikdasch in capite primo. Ajunt
 autem Talmudici, adhibitum illud ini-
 tiationi, consecrationique fuisse usque
 ad tempora Iosix, qui illud in templo
 recondidit sub humum in loco abdito
 secretoque, quem diu ante summa cu-
 ra rex Salomo paraverat, cum ex va-
 tum responsis didicisset futurum olim
 uti templum ab Assyriis solo æquare-
 tur. In eodem specu Talmudici arcam
 quoque istius fœderis testem, & Aronis
 baculum, tum lapides Vrim & Tum-
 mim cum residuo Mannæ posuisse Io-
 siam tradunt, eorumque omnium ni-
 hil quidquam Iudæis restitutum esse,
 cum reversi Babylone in patrias sedes
 templum secundum extruerent. Qua-
 re ex illa tempestate regibus, pontifici-
 busque haud fuit ex initiationum my-
 steriis eadem majestas. Sed nec cere-
 moniis plerisque ac sacris tam præsens
 adfuit

adfuit numen, ut ante solebat. Iactant illa vulgò Iudæi, quæ in libro Iuchasin refert Rabbi Zacuth: *אש על המזבח וזבין ככלב כי בטל כחו שחטרו חמשה דברים* *בבית שני ובבית ראשון היה כאריהו* *Ignis super altare cubabat, tanquam canis, quia vis ejus extincta erat, postquam quinque res defecere in posteriore templo. At in priore erat ignis iste velut leo.* Enimverò ait eruditissimus scriptor, illa quinque defecisse, quæ jam diximus sic occultata à rege Iosia esse, nunquam ut postea reperta à nepotibus sint. Ponam in extremo, quod pene me fugerat, quia leve est. Placuit Talmudicis, reges Israël, qui, secessione à Iudæis facta, sedem imperii Samariam tenebant, haud delibutos illo oleo fuisse, quod ex edicto numinis confectum à Mose erat. quare Eliam non nisi balsamo vulgari usum esse, cum Iosaphati filium Iehu ungeret. Sed ipsi addunt: *id modo sic traditum à sapientibus esse.* ut jam non magnopere laboremus, quàm hoc verum sit.

CAPUT XV.

Quibus artibus Hieroboamus ad regnum obrepserit. Rerumpublicarum inclinatio, converstioque. Scipionis prudentia vere-